

# Byutviklingskonferansen 2025: Nystemt!

**Dato: 28.november**

**Sted: Scandic Bergen City**

**Dørene åpner: 08.00**

**Program: 09.00-15.30**

**Etterfest: Kom når du vil fra 15.30: Skifte bar, Øvre Ole Bulls plass 6, 3dje etg.**

## Konferanseprogram

**Velkommen: 09.00-09.15**

### **Et nystemt Bergen: planen, retningen og mulighetene!**

Byråd for byutvikling, Eivind Nævdal-Bolstad

Byråd for byutvikling presenterer ny samfunnsdel og kommunens ambisjoner og mål. Innlegget viser hvilke prioriteringer og strategiske retning som skal prege utviklingen av Bergen i årene fremover.

Innlegget setter også søkelyset på vekst. Hvorfor er det så viktig at Bergen skal vokse, og hva er mulige konsekvenser av vekst og stagnasjon?

**Del 1: 09:15-12:00**

## **Bergen skaper muligheter - En by i vekst**

### **Regjeringens ambisjoner for storbyene – boligbygging og kvalitet i byutviklingen**

Statssekretær Martin Østveit-Moe

Statssekretæren i KDD er invitert til Bergen for å snakke om regjeringens mål og ambisjoner for storbyutviklingen i Norge, og forventninger til byplanlegging og boligbyggebransjen i bergensregionen.

Vi har stilt departementet spørsmål om hvordan vi skal oppnå det nasjonale målet om boligbygging? Hva er forventningene til kommuner, byggenæringen og fylkeskommuner, og hva skal staten selv bidra med for å øke boligproduksjonen?

Vi får også presentert ny nasjonal arkitekturstrategi «Rom for kvalitet», og regjeringens ambisjoner og grep som skal sikre kvalitet i våre bygde omgivelser. Hva er regjeringens anbefalinger til kommuner og byggenæringen som må balansere mål om effektive prosesser og lønnsomme prosjekter opp mot kvalitet, krav og hensyn som skal ivaretas?

### **Transformasjonsprosesser og byutvikling i Oslo: Erfaringer og anbefalinger**

Andreas Vaa Bermann, seksjonsleder for planer i indre by, Fjordbyen og Hovinbyen, plan- og bygningsetaten Oslo kommune.

Andreas Vaa Bermann har lang erfaring med transformasjonsprosess og byutvikling i Oslo. Han vil presentere utviklingen av havneområdene i Oslo i et langsiktig perspektiv på 40 år. Vi vil høre hva som har fungert bra, hva har vært sentrale utfordringer og hva er de viktigste suksesshistoriene. Han vil dele gode råd og anbefalinger til Bergen sine pågående transformasjonsprosesser.

### **10 råd for å få fart på utvikling av transformasjonsområder**

Nicolai Riise, Mad arkitekter.

Nicolai Riise, arkitekt og grunnlegger av Mad arkitekter, er kjent for sin innovative og engasjerende tilnærming til byutvikling og byggenæring.

Vi utfordrer Riise til å dele sine 10 beste råd for hvordan Bergen kan lykkes med å utvikle transformasjonsområder raskere, smartere og med høyere kvalitet. Med erfaring fra prosjekter over hele landet, gir han konkrete og inspirerende råd til hvordan Bergen kan få fart på transformasjonsområdene uten å gå på kompromiss med kvalitet.

### **Samarbeid og tillit i byutviklingen: gode eksempler fra Bergen**

Tarje Wanvik, etatsdirektør Plan- og bygningsetaten, Gunnar Wiederstrøm (Gjelsten bolig) og Åshild Blomdal (ABO)

Byutvikling forutsetter avklaring av komplekse, tverrfaglige interesser, samordning av mange ulike aktører og involvering av innbyggere. Samarbeid og tillit er avgjørende både for god byutvikling og for effektive plan- og byggesaksprosesser.

Gjennom de konkrete eksemplene Hegreneset og Delegården løfter vi betydningen av samarbeid og tillit for å oppnå gode løsninger og effektive plan- og byggesaksprosesser. Hva var suksessfaktorene i disse prosjektene, og hvilke læringspunkter kan vi ta med oss?

### **Tre steder i støpeskjeen: status og veien videre for Dokken, Mindemyren og Laksevåg**

Jan Erik Rossow (Dokken utvikling), Lars Clementsen Pedersen (BOB Eiendomsutvikling AS), Christine Flataker Johannessen (Frydenbø Eiendom), Jannicke Sem-Onarheim (GC Rieber Eiendom), Per Olav Dahl Hegge (Fredensborg Bolig AS)

Bergen er i ferd med å forme nye, store byområder som vil bli nye kraftsentre for en by i vekst. I denne sesjonen får vi en statusoppdatering fra tre av byens viktigste transformasjonsområder.

Hva er status og hva skal til for å få fart på utviklingen? Representanter fra hvert område deler erfaringer og forventninger, og vi spør:

- Hvordan fungerer samspillet mellom utbyggere og kommune, andre offentlige myndigheter og innbyggere?
- Hva er de største utfordringene og suksessfaktorene?
- Hvordan sikrer vi gode steds- og boligkvaliteter – samtidig som tempo og økonomi er viktige premisser?

Dette er en samtale om tempo, tillit og transformasjon.

Moderator: Runar Lunde, seksjonsleder plan, Byrådsavdeling for byutvikling, Bergen kommune

### **Parterapi i byutviklingen**

Ved Frode Thuen, professor i psykisk helsearbeid v/HVL, psykolog og parterapeut

Byutvikling handler ikke bare om planer, bygg og prosesser, det handler også om mennesker. Om roller, dilemmaer og forventninger som ikke alltid er helt i takt.

I denne samtalen inviterer vi sentrale byutviklingsaktører Bergen til å ta plass i terapisofaen for å lufte frustrasjoner, dele håp og reflektere over samarbeidet.

Med Frode Thuen som parterapeut og samtaleleder, åpner vi for en ærlig og innsiktsfull samtale om dilemmaer, interessekonflikter og forventninger. Kanskje dukker det opp nye perspektiver, og kanskje får vi et lite gjennombrudd.

Velkommen til en annerledes byutviklingssamtale, der vi setter relasjonene i sentrum!

I terapisofaen:

Eivind Nævdal-Bolstad (Byråd for byutvikling), Tarje Wanvik (Etatsdirektør PBE), Christine Flataker Johannessen (konserndirektør Frydenbø Eiendom), Christian Flølo Geithus (prosjektsjef Selvaag Bolig), Gard Kvalheim (administrerende direktør LAB Entreprenør)

## **Lunsj: 12.00-13.00**

Del 2: 13.00-13.20

## **Prisutdelinger**

### **Bylivsprisen 2025**

Gjennom Bylivsprisen vil Bergen kommune løfte frem aktører som bidrar til å fremme bylivet og gjøre byen mer aktiv og attraktiv. Prisen gir anerkjennelse til dem som strekker seg og gjør en ekstra innsats for at Bergen skal bli et bra sted å være.

Vinneren mottar 50.000 kroner fra Bergen kommune, og premiepengene skal brukes til formål som går tilbake til byens befolkning.

### **Arkitektur- og byformingsprisen 2025**

Bergen kommunes årlige arkitekturpris skal fremme og belønne de som gjennom prosjektutvikling bidrar til å skape økt kvalitet til våre bygde omgivelser og som kan vise til konkrete og gode resultater.

Rådet for byforming og arkitektur kårer årets vinner av den gjeve Arkitekturprisen.

Del 3: 13:20-14:00

## Bergen for alle - En levende by

### Bærekraftig byutvikling

Ved Håvard Haarstad, professor ved Institutt for geografi ved UiB og senterleder ved Senter for klima og energiomstilling (CET)

Bergen vokser, og det er avgjørende for fremtiden at byen utvikles på en bærekraftig måte. Professor Håvard Haarstad gir en helhetlig innføring i bærekraftig byutvikling – fra de globale utfordringene til konkrete spørsmål om hvordan vi kan skape gode nabolag og gater. Basert på ny forskning kobler Haarstad teori og praksis og diskuterer verktøy for fremtidens byplanlegging.

### Kriminalitetsforebygging i byutvikling og arkitektur

Ved Christina T. Rooth, Politiinspektør Oslo Politidistrikt

Hvordan bygger vi en trygg by? Bystrukturen er nøkkelen til å skape trygge omgivelser og bærekraftige nabolag. Levende byrom forebygger kriminalitet og gjør at byen blir og oppleves tryggere.

Hvilke utfordringer er politiet særlig opptatt av i forbindelse med byutvikling i transformasjonsområdene og hvilke grep kan gjøres for å unngå å bygge åsteder?

Kriminalitetsforebygging i byutvikling krever økt kompetanse hos alle parter, og politiet har god kunnskap og erfaring som de gjerne deler med bransjen.

Del 4: 14.20-15.30

## Bergen med særpreg – Arkitektur

### Bergensk identitet og særpreg

Jo Gjerstad

Som innledning til del 4 får vi besøk av lokalhistoriker Jo Gjerstad, som skal fortelle om Bergensk identitet og særpreg. Vi får en kort gjennomgang av historiske forutsetninger og hendelser som har bidratt til å forme Bergen sitt særpreg. Det gjelder både Bergen som lokal, regional og internasjonal møteplass, Bergen sin sterke bykultur, og vi får møte noen utvalgte historiske personer.

### Arkitektur i Bergen – mangfold og særpreg mellom tradisjon og modernitet.

Ved Johanne Gillow, etatsdirektør i Byantikvaren, Bergen kommune.

Arkitekturen i Bergen er preget av mangfold og særpreg. Den har utviklet og tilpasset seg over flere hundre år gjennom møter mellom lokal, regional og internasjonal kultur og handel. For rundt 100 år siden vokste det frem en ny, tydelig retning i villarkitekturen kalt «Bergensskolen»,

som ville forene tradisjonell vestnorsk byggeskikk og internasjonale ideer. Arkitektene var opptatt av stedstilpasning, lokale materialer og tradisjonelle håndverkskunnskap.

I samme perioden var det flere unge arkitekter som ville utvikle arkitekturen i mer moderne retning. Perioden var preget av høye ambisjoner, faglig innovasjon og mye debatt. Bergen var i denne perioden byen som fikk flest arkitekturpriser i Norge.

Hva kan vi lære av denne perioden og dens harde debatter, når vi i dag står overfor liknende diskusjoner om bevaring og utvikling, innovasjon og tilpasning?

Byantikvar Johanne Gillow vil gi oss en kort historisk gjennomgang av viktige arkitekter og debatter, fra tidligere tiders brytninger mellom tradisjon og modernitet.

### **Ny arkitekturveileder for Bergen – snart i mål**

Ved Johanne Gillow og Tarje Wanvik

Byrådet i Bergen er opptatt av å skape en vakker by, og vil at nye byggeprosjekter legger mer vekt på kulturhistorisk og stedstillpasset arkitektur for å ivareta Bergen sitt særpreg. Byrådet har derfor vedtatt at det skal utarbeides en Arkitekturveileder for Bergen. Arbeidet med veilederen startet opp tidlig i 2025, og skal være ferdig innen 2026. Veilederen utarbeides i samarbeid mellom Byantikvaren og Plan- og bygningsetaten ved Byarkitekten. Veilederen skal bidra til høyere arkitektonisk kvalitet, bedre tilpasning til eksisterende historisk bebyggelse, og mer forutsigbare prosesser for reguleringsplaner og byggesaker.

De to etatsdirektørene for Byantikvaren og Plan- og bygningsetaten presenterer førsteutkast av veilederen.

### **Tradisjon og modernitet – gode eksempler på tilpassing**

Espen Folgerø (OPAFORM Arkitekter), Fredrik Barth (Vill Arkitektur) og Oscar Olderøy (arkitekturstudent NTNU)

Tre arkitekter, som har til felles at de har et bevisst forhold til tradisjon og modernitet, presenterer kort noen av sine prosjekter som gode eksempler på tilpasning til en eksisterende situasjon.

Espen Folgerø, arkitekt og grunnlegger av OPAFORM, viser prosjekter som fornyer vestnorsk byggeskikk for å skape unik og stedstilpasset arkitektur.

Oscar Olderøy er arkitektstudent ved NTNU, og har nylig utarbeidet en studentoppgave som viser hvordan Dokken i Bergen kan bygges ut med klassiske bygårder og historiske fasader.

Fredrik Barth, arkitektur og grunnlegger av Vill arkitektur, viser prosjekter med både respektfull fornyelse av historisk bygg og mer innovative prosjekter basert på sirkularitet av industrimaterialer.

### **Hvorfor skal politikerne blande seg i arkitekturen?**

Arkitektur er ikke bare et fag, det er også politikk. Når byrådet ønsker å bygge en vakrere by med større vekt på historie og stedstilpasning, vekker det både engasjement og motstand. For hva skjer når politiske visjoner om «det vakre» møter faglige og komplekse hensyn som handler om mer enn estetikk?

Arkitektur er ikke bare visuelle fasadekvaliteter, det er også tekniske krav og brukerbehov. Tekniske krav kan ofte måles objektivt, og brukerbehov kan man bli enige om, mens estetikk blir ofte sett på som mer subjektivt. Kan vi bli enige om hva som er vakker arkitektur en gang for alle, eller kan det være flere ting? Bergen har en lang og mangfoldig arkitekturhistorie, kan dette mangfoldet brukes som inspirasjon for utforming av ny arkitektur med høy kvalitet?

Arkitekturen skapes i en samhandling mellom flere aktører, som alle har forskjellige interesser og mål, og samhandlingen skjer innenfor ytre rammer av lovverk og marked. Hvem har ansvaret for at det bygges vakker arkitektur som fremtidens bergensere kan være stolte av? Vil den nye arkitekturveilederen bli fulgt opp av byggebransje og konsulenter?

Både nasjonalt og lokalt er det store ambisjoner om at det skal bygges flere boliger, og det skal bygges raskere, høyere og tettere enn før. Men arkitektur er ikke bare fasader, men det er rom og steder som er viktige for god livskvalitet, trivsel og helse. Et sentralt spørsmål er hvordan sikre god kvalitet i det som bygges, slik at vi ikke bygger fremtidens dårlige oppvekstsvilkår, åsteder for kriminalitet, og usosiale bomiljøer.

Må vi tilbake til historien for å finne svarene på dagens behov og fremtidens utfordringer? Bør ny arkitektur i Bergen utformes som 1900-tallets klassiske murgårder eller 1700-tallets urbane trehusbebyggelse, eller la seg inspirere av Bergensskolen som for 100 år siden ville forene vestnorsk byggeskikk og internasjonale ideer?

Økende materialkostnader og miljøambisjoner utfordrer dagens byggebransje. Er vår tids innovasjon rundt sirkularitet en fornyelse av tradisjonell byggeskikk sitt fokus på materialer, håndverk og stedstilpasning?

Dagen toppes med en frisk debatt om politikk og arkitektur!

Deltagere: Eivind Nævdal-Bolstad (H), Geir Steinar Dale (AP), Andreas Berg Madsen (SV), Kjartan Moi Andreassen (SP), Arvid Bjerkestrand (leder av arkitektforeningen i Bergen), Fredrik Barth (Vill Arkitektur), Espen Folgerø (OPAFORM) og Nicolai Riise (MAD Arkitektur).

Moderator: Sølve Rydland, politisk redaktør i Bergensavisen (BA)

**Velkommen til etterfest på Kulturbaren Skifte  
(Gamle Logen bar)**

**Adresse: Det Vestnorske Teateret, Øvre Ole Bulls plass 6,  
tredje etasje**

**Skifte er åpen fra 15.30-01.30**